

PROTOCOL BIJ PESTEN

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Voorwaarden

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de omstanders), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Vertrouwenspersonen op Bs Hulsberg zijn juf Rilana Delnoij en gedragsspecialist juf Anniek Wintgens.

Het probleem dat pesten heet

De piek van pestgedrag ligt tussen de leeftijd van 10 en 14 jaar. Dit betekent echter niet dat pesten zich uitsluitend in deze leeftijdsgroep voordoet; ook op jongere en oudere leeftijden komt pestgedrag voor. Een eenmalig pestproject is onvoldoende om het probleem structureel aan te pakken. Het heeft de voorkeur om het onderwerp regelmatig onder de aandacht te brengen, zodat niet alleen reactief, maar ook preventief kan worden opgetreden.

Mogelijke signalen van pestgedrag zijn onder andere:

- herhaaldelijk gebruik van bijnamen in plaats van de eigen naam
- het maken van zogenaamd grappige, maar kwetsende opmerkingen
- het structureel de schuld geven aan een klasgenoot
- het doorgeven van briefjes met negatieve inhoud
- beledigingen
- negatieve opmerkingen over uiterlijk of kleding
- het sociaal isoleren van een leerling
- opwachten buiten school en fysiek geweld (zoals slaan of schoppen)
- het achterna rijden op weg naar huis
- het opzoeken van het slachtoffer thuis
- het afpakken, verstoppen of vernielen van bezittingen
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Leerkrachten en ouders dienen daarom alert te zijn op de onderlinge omgang tussen kinderen en duidelijk grenzen te stellen wanneer gedrag de gestelde normen overschrijdt.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- een problematische thuissituatie
- voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Schoolaanpak

- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.
Wij gebruiken Schoolwide Positive Behaviour Support (SWPBS) om de sociaal-emotionele ontwikkeling en veiligheidsbeleving van leerlingen positief te beïnvloeden. Met SWPBS versterken we sociaal en gewenst gedrag door duidelijke verwachtingen te formuleren, schoolbreed één taal te spreken en leerlingen medeverantwoordelijk te maken voor een veilig, voorspelbaar en positief schoolklimaat. Hiermee creëren we een omgeving waarin leerlingen tot leren komen. SWPBS is een 'kapstok' waaraan alle schoolinterventies en methoden die met gedrag te maken hebben aan opgehangen kunnen worden.
- Op school werken we consequent aan de **vijf SEL-competenties** d.m.v. KWINK (zelfbewustzijn, besef hebben van de ander, keuzes kunnen maken, zelfmanagement en relatiemanagement). Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen onder andere aan de orde.
- Naast klassengesprekken zijn er ook andere werkvormen denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgesproken.
- Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Het team hoort duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Belangrijke uitgangspunten

- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.
- Een tweede stelregel is dat een medeleerling (omstander) ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- Samenwerken zonder bemoeienissen: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig het pesten te stoppen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en gaan we ervan uit dat ouders vertrouwen hebben in de professionaliteit van het team.
- Kinderen stellen groepsregels op om een fijn en veilig groepsklimaat te creëren. Deze regels hangen zichtbaar op in de klas.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vijf stappen

Wanneer pestgedrag zich voordoet, worden de volgende stappen doorlopen:

STAP 1

De leerling zegt eerst STOP! Hierbij staan de voeten stevig op de grond, wordt de arm uitgestoken en laat hij/zij een stopteken zien met zijn/haar hand.

STAP 2

Leid dit niet tot het gewenste gedrag, dan loopt de leerling weg, uit de situatie.

STAP 3

Op het moment dat de leerlingen er zelf niet uitkomt gaat hij/zij het gesprek aan met een leerkracht. Leerkracht controleert altijd of stap 1 en 2 doorlopen zijn.

STAP 4

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen het pestgedrag op te lossen.

STAP 5

Afhankelijk van de zwaarte van het incident of herhaaldelijk pestgedrag tussen dezelfde leerlingen volgt een consequentie.

In overleg met de gedragsspecialist wordt afgewogen of het incident genoteerd wordt volgens de incidentenregistratie in ParnasSys. Vervolgens neemt de gedragsspecialist contact op met de IB'er en ouders.

Consequenties

In opbouw zijn de volgende consequenties van toepassing;

Fase 1

- Een of meerdere pauzes binnenblijven;
- Na schooltijd een gesprek met de leerkracht of een opdracht (ouders worden hierover wel geïnformeerd).
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn/haar of haar rol in het pestprobleem;
- Gesprek: bewustwording van zijn/haar invloed;
- Afspraken maken met de pester over gedragsverandering. De naleving van deze afspraken
- komt aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Actie wordt uitgevoerd door de leerkracht.

Fase 2

- Afhankelijk van de zwaarte van het incident of herhaaldelijk pestgedrag tussen dezelfde leerlingen volgt een gesprek met de ouders. Hierbij worden gedragsspecialist en IB'er ook tijdig betrokken. De medewerking van ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in incidentenregistratie.

Het gesprek wordt gevoerd door de leerkracht en de gedragsspecialist/IB'er.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Actie wordt uitgevoerd door de IB'er.

Fase 4

- Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Actie wordt uitgevoerd door de IB'er i.o.m. directie.

Fase 5

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Actie wordt uitgevoerd door de directie.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders opstelt;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet 'overbeschermen', bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie
- waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen;

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; consequenties bij pestgedrag, daarentegen gewenst gedrag bekrachtigen.

- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of
- een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de
- oorzaak van het pesten?;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.
- Ondersteuning bieden bij sociale contacten aangaan en onderhouden.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders
- van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Indien u zich niet gehoord
- voelt, kunt u ook een gesprek met de directie voeren. Ook de vertrouwenspersoon is in deze een
- mogelijkheid (zie blz. 2);
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het gewenste gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een gewenste manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem gewenst gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Cyberpesten

Vormen van cyberpesten

Er zijn vele vormen van cyberpesten: anonieme berichten versturen via social media, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, etc..

Effecten

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten.

Opnames die via camerabeelden worden vastgelegd door een ander. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan, zijn soms niet meer te verwijderen.

Welke verantwoordelijkheid heeft de school

School heeft de verantwoordelijkheid om leerlingen te informeren over wat cyberpesten is en over wat de gevolgen hiervan kunnen zijn. Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft cyberpesten vaak ook invloed op het klimaat in school. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Schoolresultaten kunnen eronder lijden.

Cyberpesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die strafbaar zijn. Leerlingen realiseren zich dat

vaak niet. Evenals wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Aanpak

- Geef steun en luister naar de leerling;
- Adviseer de leerling bewijslast te verzamelen/berichten te bewaren en op te slaan;
- Bespreek het met de vertrouwenspersoon;
- Spreek de pesters aan;
- Voer eventueel een klassengesprek;
- Neem contact met de ouders op;
- Probeer de pester op te sporen. Soms is de identiteit van de pester te achterhalen door uit te zoeken vanaf welke computer op school het bericht is verzonden. Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van OICT, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de pester verraden. De pester kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een pester te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haatmail of andere ongewenste berichten.

Afspraken over internetgebruik

Waarom een internetprotocol?

Deze regels worden vanaf groep 7 met onze leerlingen gedeeld. Aan deze regels dienen leerlingen zich te houden, bij het gebruik van internet en digitale middelen op school. Deze afspraken zijn bedoeld om de veiligheid van leerlingen te waarborgen, risico's te beperken en ervoor te zorgen dat het gebruik van internet en digitale toepassingen verantwoord en prettig blijft.

Afspraken

- Ik ga zorgvuldig om met mijn privacy en gebruik online alleen mijn voornaam. Persoonlijke gegevens zoals achternaam, adres, telefoonnummer en foto's deel ik niet zonder toestemming.
- Gegevens van de school, zoals adres en telefoonnummer, verstrek ik uitsluitend met toestemming van de leerkracht.
- Ik maak via internet of sociale media geen afspraken met personen die ik niet ken.
- Bij het gebruik van zoekmachines (zoals Google) zoek ik op een verantwoorde manier en vermijd ik termen die te maken hebben met seks, geweld, discriminatie of grof taalgebruik.
- Het gebruik van sociale media en privéaccounts is tijdens schooltijd alleen toegestaan als de leerkracht hiervoor expliciet toestemming heeft gegeven in het kader van de les.
- Wanneer ik online ongepaste, schokkende of vervelende informatie tegenkom, meld ik dit direct bij de leerkracht.
- Het downloaden van bestanden of apps gebeurt uitsluitend met toestemming van de leerkracht.
- Ik verander geen instellingen van de computer of andere digitale apparaten.
- Printen gebeurt alleen met toestemming van de leerkracht.
- Ik communiceer online respectvol. Ik gebruik geen scheldwoorden en reageer niet op ongepaste, kwetsende of verdachte berichten. Dergelijke berichten meld ik bij de leerkracht, zodat passende actie kan worden ondernomen.